

Prinsjesboekenprijs 2013

Juryrapport – 16 september 2013

Michiel Breedveld, Kars Veling (vrz), Gerrit Voerman

Het is jammer dat het voorbij is, was het gezamenlijke gevoel van de juryleden na de laatste juryvergadering. We hebben ons met veel plezier verdiept in een verzameling van ruim veertig boeken. Een rijke verzameling, niet alleen in kwantitatieve zin. Uiteraard zijn er lichtgewicht publicaties verschenen, maar een substantieel aantal boeken kon serieus meedingen naar de prijs. Het waren Nederlandstalige boeken over de Nederlandse politiek. We hebben bij de beoordeling laten meewegen of ze toegankelijk zijn voor een breder publiek.

Ik zal kort iets zeggen over de vier genomineerde boeken, in alfabetische volgorde op auteursnaam. Daarbij zal duidelijk worden hoe groot de verschillen zijn, hoe goed we ze alle vier ook vonden. Het was niet simpel om de boeken te vergelijken met de boeken die uiteindelijk niet zijn genomineerd. Ik kom daarop nog terug bij de motivering van keus voor de winnaar van de Prinsjesboekenprijs 2013.

J.Th.J. van den Berg en J.J. Vis: *De eerste honderdvijftig jaar parlementaire geschiedenis van Nederland 1796-1946*. Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam.

Van den Berg en Vis (de laatste overleed in 2011) hebben een prestatie van formaat geleverd met de geschiedschrijving van honderdvijftig jaar parlement, van de Franse tijd tot direct na de Duitse bezetting. Het is een standaardwerk geworden dat in een sterke behoefte voorziet. De boeken van P.J. Oud, die niet altijd zijn politieke sympathieën en antipathieën kon onderdrukken, zijn al meer dan een halve eeuw geleden verschenen. En deze laten de eerste halve eeuw parlementaire geschiedenis van ons land buiten beschouwing. Deze leemte vullen Van den Berg en Vis op overtuigende wijze. Aandacht voor de parlementaire geschiedenis in de Franse tijd is interessant omdat deze licht werpt op de oorsprong van de constitutionele geschiedenis van ons land. De aandacht voor de constitutionele ontwikkeling, dat wil zeggen de geschiedenis van de grondwet(ten) is in het algemeen een opvallend kenmerk van het boek. Parlementaire geschiedenis is ook niet te beschrijven buiten de constitutionele context. De auteurs – beiden zowel parlementariër als journalist geweest - zijn erin geslaagd deze samenhang op een zeer leesbare manier in beeld te brengen, en zonder dat daarin hun politieke voorkeuren doorklinken. *De eerste honderdvijftig jaar* is ook een onmisbaar naslagwerk voor wie in de politieke geschiedenis van Nederland is geïnteresseerd.

Kustaw Bessems en Dirk Jacob Nieuwboer: *Doe eens normaal man. In zeven stappen naar een betere politiek*. Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen

Doe eens normaal man is in meerdere opzichten een opvallend bijzonder boek. Bessems en Nieuwboer vertellen op een zeer levendige manier wat er in politiek Den Haag gebeurt. Als lezer herken je de personen en de gebeurtenissen. En je leert deze ook beter begrijpen. Zo werkt dat dus! De auteurs zijn kritisch en scherp, maar leggen ook uit waarom het gaat zoals het gaat en waarom dus begrip op z'n plaats is. De lijstjes onder het kopje *Niet vergeten* waarmee ze elk hoofdstuk

afsluiten zijn nuchter maar wijzen serieus een weg naar betere politiek, voor politici maar ook voor wie het politieke gedoe van buitenaf volgt. Het klinkt misschien niet echt 2013, maar Bessems en Nieuwboer hebben ook een idealistisch boek geschreven. De politiek is te belangrijk om haar aan cynici over te laten. Zij steken als journalisten ook de hand in eigen boezem. De media hebben de neiging goede politieke praktijken af te straffen. Gedoe is immers nieuws. *Doe eens normaal man* is een inspirerend boek.

Mathieu Segers, *Reis naar het continent. Nederland en de Europese integratie, 1950 tot heden*. Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam.

Gebruik makend van deels nieuwe bronnen beschrijft en analyseert Segers scherpzinnig de positie die Nederland in de loop van de jaren heeft ingenomen ten aanzien van de Europese integratie. Het is een meeslepend geschreven verhaal over Atlantische scepsis en voortschrijdend inzicht, over misverstand en overmoed, over plannen en onverwachte gebeurtenissen, over onthullende documenten en bijzondere persoonlijkheden, over idealen en leugentjes om bestwil. Een verrassend en soms onthutsend boek dat bevestigt dat de Europese integratie minder gepland is verlopen dan vaak wordt voorgesteld. *Reis naar het continent* is een uiterst relevant boek voor iedereen die de Europese context van Nederland wil begrijpen. Segers beheerst het materiaal tot in de finesses en gebruikt het meesterlijk om zijn lezers mee op reis te nemen. Als gids wijst hij op bijzondere details en onderbelichte samenhangen. In een beeldende stijl en soms lichtelijk ironisch schrijft Segers een spannend verhaal dat velen niet kennen en dat ook de ingewijden verrast.

Koen Vossen, *Rondom Wilders. Portret van de PVV*. Uitgeverij Boom, Amsterdam.

Vossen heeft een uitstekend leesbaar boek geschreven dat inzicht geeft in de nog korte geschiedenis en het functioneren van de PVV. Hij onthoudt zich in zijn boek van morele oordelen en legt zich toe op beschrijving en analyse. Vossen plaatst Wilders en zijn politieke beweging in een helder perspectief. Dit is een bijzondere prestatie. Wilders en zijn partij zijn volop in beweging en dus geen voltooide geschiedenis waarop met een zekere afstand in de tijd kan worden teruggeblikt. Toch biedt Vossen het afgewogen overzicht en de zelfstandige analyse die je associeert met een rijpe historische studie. Dit is des te verdienstelijker, omdat hij niet over bronnen van binnen de PVV beschikte of Wilders en de zijnen kon interviewen: op verzoeken om medewerking kwam geen reactie. Wilders heeft in de loop van de jaren veel pennen in beweging gebracht, vaak polemisch en vanuit een vanuit een politiek of moreel gezichtspunt. Vossen stijgt daar met zijn boek bovenuit.

Rondom Wilders is een boeiend geschreven boek dat inzicht geeft in een belangrijk fenomeen in de Nederlandse politiek.

De teksten die ik over de genomineerde boeken heb uitgesproken zouden alle vier zeer overtuigend zijn als motivering voor de keuze van de Prinsjesboekenprijs. Toch zijn we er nog niet. Er moet één prijswinnaar worden aangewezen. Dat is lastig. Niet alleen vanwege het luxeprobleem van vier echt prachtige boeken. Ze zijn ook nog eens heel moeilijk vergelijkbaar. Alle vier boeken geven inzicht in de politiek, ze zijn goed en toegankelijk geschreven, de opzet is innovatief. Hoe vergelijk je een handboek dat een periode van anderhalve eeuw omvat met een inspirerend essay dat de

hedendaagse politiek onder de loep neemt, en een historisch reisverslag door Europa met een portret van een politieke beweging in Den Haag? De jury is onbekommerd appels en peren gaan vergelijken en heeft toch gekozen.

De keuze van de jury is gevallen op een verrassend boek dat nieuw licht werpt op een zeer relevant en actueel onderwerp en dat meer dan voortreffelijk is geschreven.

De Prinsjesboekenprijs 2013 gaat naar Matthieu Segers voor zijn *Reis naar het continent*.